

Tomasz Burek nie żyje

Tomasz Burek zawsze odznaczał się ogromną niezależnością myślenia, którą cenili nawet jego ideowi adwersarze

Dzisiaj w wieku 79 lat zmarł Tomasz Burek – historyk literatury, eseista i krytyk literacki. Ten wybitny intelektualista, będący m.in. współzałożycielem Stowarzyszenia Pisarzy Polskich i członkiem PEN-Clubu, zawsze odznaczał się ogromną niezależnością myślenia, którą cenili nawet jego ideowi adwersarze

W czasach PRL Tomasz Burek związał się z opozycją demokratyczną, będąc aktywnym wykładowcą Uniwersytetu Łatającego i Towarzystwa Kursów Naukowych. I choć środowisko z którym był związany przejęło po 1989 roku władzę w Polsce, nie tylko podziwiała jego twórczość, ale

też chciało posłużyć się jego nazwiskiem na sztandarach wprowadzanych zmian ideologicznych, Burek wolał pójść własną drogą. Cena jaką za to zapłacił była ogromna – został wykluczony z tzw. salonu i skazany na zapomnienie.

Jednak ten wybitny intelektualista nie pozwolił o sobie zapomnieć. Nadal był cenionym badaczem polskiej literatury, recenzentem wielu prac naukowych, autorem książek. W środowiskach konserwatywnych i republikańskich, szczególnie mocnym echem odbiły się: „Dziennik kwarantanny” – zbiór jego felietonów pisanych w „Gazecie Polskiej” wydany przez Arcana, jak też „Niewybaczalne sentymenty” wydane przez Iskry w 2011 roku.

W swych recenzjach pisał zawsze językiem prostym i precyzyjnym. Dla przykładu, przytoczmy fragment jego tekstu o przemianach w kulturze lat 90.: „Wraz z nadejściem lat 90. rządy nad kulturą objął duch empiryzmu. Objawił się, jak wiadomo, nobilitacją rzeczowości, skupieniem uwagi na konkrecie, obniżeniem zainteresowań, przyziemnością, żeby nie rzec, świniowatością ideału, obojętnością aksjologiczną, zastąpieniem tragicznego poczucia życia poczuciem cynicznym, ludycznym banalistycznym. Wszystko to stanowiło zrozumiałą, acz przesadną reakcję na styl, ton i gest dekady poprzedniej, z jej etycyzmem, heroizmem, perswazyjnością i mentorstwem, odrywającym się stopniowo od realiów, przeradzającym się w ogólnikowość” (z recenzji książki Macieja Urbanowskiego pt. *Dezserterzy i żołnierze. Szkice o literaturze polskiej 1991-2006, Krytyka literatury a sprawa polska*).

Tomasz Burek był też recenzentem książki Dariusza Karłowicza „*Koniec snu Konstantyna. Szkice z życia codziennego idei*”. Pisał o niej m.in.: „Nie zdołał odstraszyć Karłowicza nieprzychylny martyrologii, kultowi bohaterów i samemu pojęciu ofiary życia klimat liberalnego społeczeństwa, indywidualistyczny, hedonistyczny, kosmopolityczny. Ten filozof poszedł na wspak antymartyrologicznej modzie i ogólnemu stylowi kultury niepamięci wspomagającej, *nolens volens*, wczorajszych oprawców w ich dziele fałszowania i ukrywania wiedzy o „stuleciu wielkich prześladowań”, jak Karłowicz nazywa XX wiek. Poszedł pod prąd tak zwanej politycznej poprawności tym śmieiej, że przyświecała mu nauka Jana Pawła II”.

Odejście Tomasza Burka to wielka strata dla polskiej literatury i kultury. Będzie go nam bardzo brakowało. Niech odpoczywa w Panu.

Redakcja Teologii Politycznej

Specjalna audycja poświęcona Tomaszowi Burkowi w Polskim Radiu

***

Przeczytaj tekst Tomasza Burka pt. „Krytyka literatury a sprawa polska” opublikowany w Arcanach nr 86-87 z 2009 roku

Antoni Libera o Tomaszu Burku na antenie Polskiego Radia - posłuchaj

Tomasz Burek był częstym gościem audycji „Tygodnik Literacki” w Drugim Programie Polskiego Radia - posłuchaj

Fot: Polskie Radio